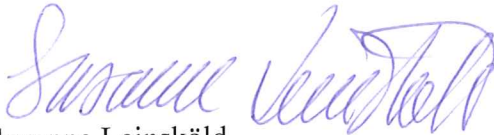

**Stockholms
stad****Skärholmens stadsdelsnämnd**Tjänsteutlåtande
Dnr: 1.2.1./214-2018
Sid 1 (22)
2018-03-19**7****Handläggare:**
Stefano Prestinoni
Telefon: 08-508 24 030**Till**
Skärholmens stadsdelsnämnd**Skärholmens stadsdelsnämnd****Underlag för budget 2019 med
inriktning 2020 och 2021****Förslag till beslut**

Stadsdelsnämnden beslutar följande:

1. Förslag till underlag för budget 2019 med inriktning för 2020 och 2021 godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Nämnden överlämnar förslaget till kommunstyrelsen för fortsatt beredning.
3. Beslutet justeras omedelbart.

Susanne Leinsköld
Stadsdelsdirektör
Stefano Prestinoni
Administrativ chef**Skärholmens stadsdelsnämnd**

Bodholmsplan 2

08-508 24 030
08-508 24 000
stefano.prestinoni@stockholm.se
stockholm.se

Innehållsförteckning

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	3
1.1 Ett Stockholm som håller samman	3
1.2 Ett klimatsmart Stockholm	4
1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	4
1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm	5
2 Nämndens verksamhetsområde	6
2.1 Förskoleverksamhet.....	6
2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid.....	8
2.3 Äldreomsorg.....	8
2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	10
2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri.....	11
2.6 Stadsmiljöverksamhet	14
2.7 Ekonomiskt bistånd	15
2.8 Arbetsmarknadsåtgärder.....	16
2.9 Övrigt.....	18
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	18
3.1 Drift	18
3.2 Investeringar	18
3.3 Verksamhetsprojekt (Driftprojekt)	19
4 Övriga redovisningar	19
5 Lokalförsörjningsplan.....	19
5.1 Inledning.....	19
5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler.....	19
5.3 Kapacitetsbeskrivning	20
5.4 Förändringar i lokalbeståndet	21
5.5 Kostnadsutveckling	21
5.6 Effektiviseringsmöjligheter	22
5.7 Övrigt.....	22

Bilagor

Bilaga 1: Sdn24 2019-2021

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Inledning

I Skärholmens stadsdelsnämndsområde ingår de fyra stadsdelarna Bredäng, Sättra, Skärholmen och Vårberg, som alla gränsar till sjön Mälaren. Här bor ca 37 000 människor. Nästan 50 % av befolkningen är utrikesfödda och lägger man till invånarna med två utrikesfödda föräldrar uppgår siffran till ca 70 %. Befolkningen i arbetsför ålder, 20-64 år är ca 60 %.

Den öppna arbetslösheten uppgår 2017 till 5,8% vilket kan jämföras med 3,0% i Stockholms stad som helhet. För de som arbetar uppgår medelinkomsten till 229 000 kr, motsvarande i Stockholms stad är 352 000 kr. Arbetstillfällena inom stadsdelsnämndsområdet domineras av handel samt vård och omsorg.

Ohälsotalen bland befolkningen har minskat de senare åren men är fortsatt höga jämfört med snittet i staden. För 2016 är siffran 28,6 dagar per person och för Stockholms stad där antalet dagar är 18,8 per person.

I kommunvalet 2014 var valdeltagandet i Skärholmens stadsdelsnämndsområde 62,5% jämfört med Stockholms stad som hade ett valdeltagande på 82,1%.

1.1 Ett Stockholm som håller samman

Barns lärande och språkliga utveckling förbättras om barnen kontinuerligt deltar i en förskola av hög kvalitet vilket ställer krav på ett fortsatt utvecklingsarbete i stadsdelen. En del av utvecklingsarbetet innebär implementering av en reviderad läroplan med ett förtydligande av förskollärares uppdrag.

Arbetsätt och metoder kommer att utvecklas i samverkan med andra aktörer för arbete med bostadslöshet, kriminalitet och våldsbejakande extremism. Arbetet med att upptäcka våldsutsatta barn och erbjuda dem och deras närstående lämpliga insatser kommer att fortgå.

Upplevelsen av otrygghet är fortsatt en utmaning i stadsdelsnämndsområdet, där kvinnor känner sig mer otrygga än män och nyttjar offentliga utemiljöer i lägre utsträckning. Det måste tas i beaktande vid utvecklingen av området för att skapa levande och trygga stadsdelar.

Utbyggnaden av bostadsbeståndet i och med byggprojektet Fokus Skärholmen kommer att ge förvaltningen möjligheter till strategisk planering för byggandet av bostäder för den målgrupp som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt socialpsykiatri.

Medarbetarna inom äldreomsorgen fortsätter att möta äldre kvinnor och män med mer komplexa stödbehov vilket ställer krav på ökad kompetens inom områden som psykisk ohälsa, missbruk och hemlöshet. Det förebyggande och uppsökande arbetet behöver utvecklas och intensifieras.

Strategiska satsningar:

- Öka inskrivna barns närvaro i förskolan samt fortsätta öka antalet barn i förskolan
- Fortsätta arbetet med att öka likvärdigheten i stadsdelens förskolor
- Implementering av förskolans reviderade läroplan

- Barnperspektivet ska genomsyra hela förvaltningens arbete där konsekvenser för barnen särskilt beaktas i planering och beslut
- Jämställdhet och likvärdiga förutsättningar för stadsdelsnämndområdets invånare, bland annat genom förebyggande arbete och en nära samverkan mellan förvaltningens olika verksamheter. Det förebyggande arbetet kan bidra till att minska behovet av insatser från den myndighetsutövande delen av socialtjänsten
- Arbetssätt och metoder behöver utvecklas i samverkan med andra aktörer när det gäller områden som tidigare inte varit en del av socialtjänstens arbete som bostadslöshet, kriminalitet och våldsbejakande extremism
- Fortsätta arbetet med långsiktigt hållbara, tillgängliga, jämställda och trygga utemiljöer
- Prioritera arbetet med det lokala utvecklingsprogrammet, Fokus Skärholmen och samverkansöverenskommelsen med polisen
- Fortsätta utveckla arbetet med brukardelaktighet inom socialtjänsten vilket förväntas skapa möjligheter för den enskilde att dels påverka sina egna insatser, men även påverka socialtjänstens arbete på en mer övergripande nivå
- Utveckla arbetet med att nå särskilt utsatta grupper av äldre kvinnor och män
- Kompetenshöjande insatser för medarbetarna i den kommunala hemtjänsten utifrån den komplexa problematik de ofta möter i yrket

1.2 Ett klimatsmart Stockholm

Anspråken på markanvändning i kombination med pågående klimatförändringar ställer höga krav på hur Fokus Skärholmen planeras och hur det strategiska arbetet med grönytor, vattenförekomster och stadsmiljöer för rekreation och biologisk mångfald genomförs. Skärholmens stadsdelsnämndsområdes tillväxt skapar en efterfrågan på mer energi samtidigt som det ger förutsättningar för energieffektiva bostäder.

Strategiska satsningar:

- Nämndens verksamhet ska bedrivas i klimatsmarta miljöer, exempelvis genom att identifiera och minska eventuell påverkan från skadliga ämnen och kemikalier
- Nämndens verksamheter ska fortsätta ha en hög andel ekologisk mat
- Fortsätta effektivisera elanvändning och arbeta för att öka återvinningen
- Förstärka ekosystemtjänsterna i parker, grönområden och naturreservat inom stadsdelsnämndsområdet

1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Utvecklingen av stadsdelsnämndsområdet innebär en tillväxt av arbetsplatstillfällen. Näringslivsanalysen behöver tas fram för området under planperioden.

Förvaltningen kommer att arbeta med bostadslöshet på olika sätt, bland annat utifrån att familjer med minderåriga barn inte ska bo med osäkra boendeförhållanden. Förvaltningen kommer aktivt att arbeta för att personer utan arbete ska få arbetslivserfarenhet och komma ut i egen försörjning.

Strategiska satsningar:

- Socialtjänsten behöver fortsätta sin intensiva och systematiska samverkan med Jobbtorg, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Hälso- och sjukvården gällande långtidsarbetslösa för att möjliggöra att långtidsarbetslösa får sysselsättningsåtgärder utifrån behov
- Undersöka hur fler kommunala visstidsanställningar för långtidsarbetslösa som uppbär försörjningsstöd kan skapas
- Söka upp, motivera och hitta arbetssätt som bidrar till att unga vuxna och kvinnor som står långt från arbetsmarknaden, får och stannar kvar, i olika sysselsättningsåtgärder
- Ekonomiskt bistånd kan behöva rustas inför att nyanlända under planperioden slutfört sina etableringsåtgärder och utifrån att uppföljningar visar att mer än hälften av de nyanlända saknar egen försörjning efter avslutat etableringsprogram
- Inom ramen för Fokus Skärholmen, verka för att byggaktörer rekryterar lokal arbetskraft
- Utveckla arbetet med ekonomiuppföljning och prognos i syfte att skapa förutsättningar för en fortsatt budget i balans i kombination med hög måluppfyllelse av prioriterade mål
- Arbeta strukturerat med lokalförsörjningen och lokalresursplaneringen i syfte att skapa kostnadseffektiva och ändamålsenliga lokaler enligt stadens lokalpolicy

1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm

För att öka tilliten och förtroendet för myndigheter ser förvaltningen ett mervärde att arbeta med olika delaktighetsmodeller inom de olika verksamhetsområdena och engagera invånare i utvecklingen av stadsdelsnämndsområdet. För att kunna möta stadsdelsnämndsområdets invånare på ett likställt sätt behöver förvaltningen intensifiera sitt arbete med bemötande- och mångfaldsfrågor där målet är ett jämställt och jämlikt bemötande fritt från diskriminering. Förvaltningen fortsätter arbetet med att jämställdhetsintegrera alla sina verksamheter. Förvaltningen ser ett behov av fortsatt kompetensutveckling av medarbetarna inom området.

Inom verksamhetsområde funktionsnedsättning finns ett behov av att säkra kompetensförsörjningen för medarbetarna genom egna utformade modeller för utbildning i svenska språket, funktionsnedsättningar och anpassad pedagogik.

Strategiska satsningar:

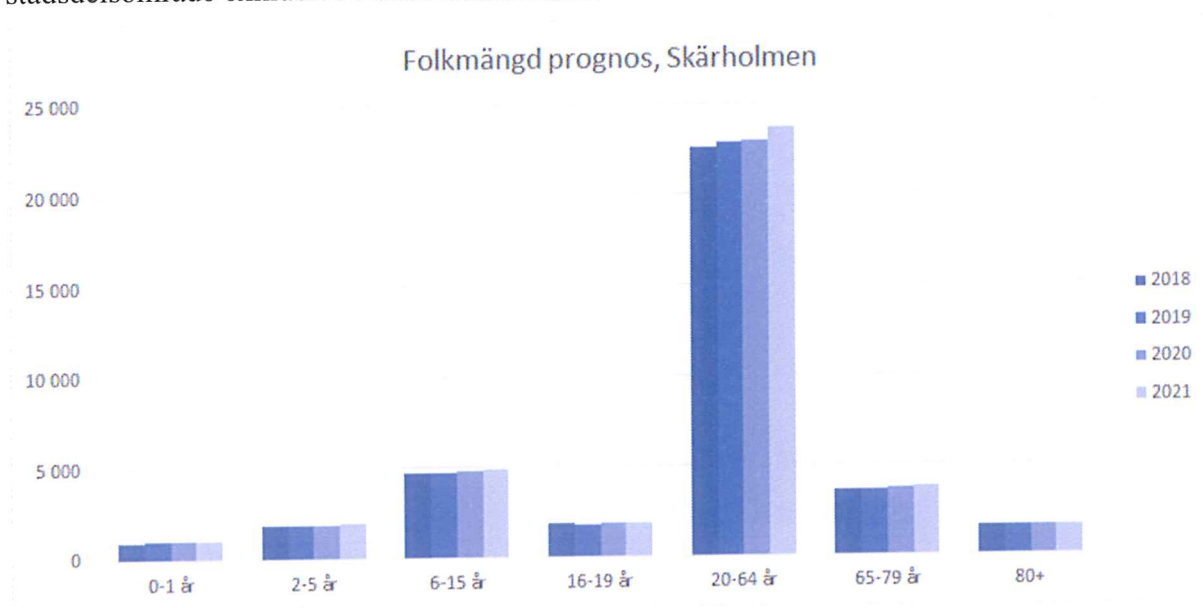
- Vidareutveckla arbetet med kompetensförsörjningen med fokus på att behålla, utveckla, attrahera och rekrytera medarbetare och chefer
- Införandet av ett pedagogiskt ramverk inom förvaltningens LSS-verksamheter i egen regi som en egen modell för att säkra kompetensförsörjning
- Vidareutveckla förvaltningens hälsofrämjande arbete med fokus på tidiga insatser för minskad sjukfrånvaro och ökad hälsa
- Vidareutveckla arbetet med att anställningsgraden heltid ska vara norm
- Vidareutveckla arbetet med att engagera unga genom arbetet med ungdomsrådet och ungas organisering
- Vidareutveckla modeller och plattformar för inflytande och deltagande i utvecklingen av den offentliga miljön
- Utveckla det uppsökande samhällsvägledande uppdraget, med fokus på nyanlända

2 Nämndens verksamhetsområde

Under planperioden beräknas invånarantalet inom Skärholmens stadsdelsnämndsområde öka med ca 1 700 personer till totalt 38 680 invånare 2021. Ökningen avser främst personer i åldern 20-64 år.

Inom ramen för stadsbyggnadsprojektet Fokus Skärholmen kommer ca 6 000 bostäder att planläggas de närmast åren. Befolkningen i stadsdelsnämndsområdet bedöms då öka i snabb takt med att bostäderna färdigställs. Färdigställandet bedöms bli tidigast under den senare delen av planperiod men den större delen kommer att färdigställas efter 2021.

Diagrammet nedan visar en prognos över befolkningsutvecklingen inom Skärholmens stadsdelsområde exklusive Fokus Skärholmen.

Källa: Sweco, befolkningsprognos 2017

2.1 Förskoleverksamhet

Omvärldsfaktorer

Antalet flickor och pojkar i förskoleåldern 2-5 år kommer att vara relativt lika under planperioden.

Prognos 2-5 år	2017	2018	2019	2020	2021	Förändring 2018-2021
Flickor	908	883	893	902	938	55
Pojkar	969	993	985	973	1 005	12
Totalt	1 877	1 876	1 878	1 875	1 943	67

Källa: Sweco, befolkningsprognos 2017, antalet barn i ålder 2-5 år under planperioden

Kommissionen för ett hållbart Stockholm har tagit fram en delrapport, "Förskolan - en god investering i jämlika livsvillkor", där studier visar att barn från socioekonomiskt svaga och i

övrigt resurssvaga förhållanden gynnas mest av att gå i förskola och kontinuerligt delta i förskolor av hög kvalitet med kompetent och högt utbildad förskolepersonal.

I Skolinspektionens slutrapport, "Förskolans kvalitet och måluppfyllelse - ett treårigt regeringsuppdrag att granska förskolan" (publicerings år 2018) finns en övergripande slutsats att förskolan har flera styrkor men även många utmaningar och att kvaliteten varierar alltför mycket. Därmed är förskolan i Sverige inte likvärdig för alla barn. Enligt skollagen (SFS 2010:800) ska förskolan vara likvärdig och erbjuda alla barn en förskoleverksamhet av hög kvalitet. Frågan om förskolans likvärdighet blir än mer betydelsefull då förskolan har fått ökad betydelse för det svenska utbildningssystemet.

Barnkonventionen lyfts fram på ett tydligare sätt i budget 2017-2019. Detta ställer ökade krav på att arbetet enligt barnkonventionen efterlevs i verksamheterna.

Personal- och kompetensförsörjning

Förskollärartätheten har ökat i stadsdelen. Utmaningen står nu i att behålla befintliga förskollärare samt verka för att förskollärarna fördelas jämnare inom stadsdelens förskolor.

Utifrån Skolinspektionens rapporter kring förskolans pedagogiska uppdrag kan olika kompetensutvecklingsinsatser komma att behövas för att höja och bibehålla en jämn och likvärdig kvalitet i förskolans verksamheter. Digitaliseringen inom förskolan kommer fortsättningsvis att ha en allt mer betydande roll, både när det gäller utvecklingen av den pedagogiska verksamheten och möjligheten att stärka kommunikationen mellan förskola och hemmet.

Sjukfrånvaron har minskat från 9,4 % (2016) till 8,3 % (2017) hos medarbetarna. Förskolans enheter samarbetar aktivt med HR, företagshälsovården och andra aktörer för att fortsätta minska sjukfrånvaron.

Jämställdhetsutmaningar

De brukarundersökningar som staden genomför inom verksamhetsområdet förskola ger inga tydliga signaler om skillnader mellan könen. Förvaltningen har utifrån det konstaterat att förskolans verksamheter behöver identifiera kvalitativt mätbara jämställdhetsutmaningar, exempelvis skillnader i bemötande utifrån kön. Det finns arbetssätt för detta inom stadsdelen men systematiska arbetet kan förbättras så att det sker inom samtliga verksamheter. Under perioden ligger förvaltningens största jämställdhetsutmaning för verksamhetsområde förskola att öka medarbetarnas kompetens kring jämställdhet så att de i sin tur kan hitta frågor att analysera ur ett jämställdhetsperspektiv och tillgodogöra sig jämställdhetsintegrering som metod.

Ekonomisk utveckling

Forskning visar att det i socioekonomiskt svaga områden behövs högre andel förskollärare, mindre barngrupper och högre personaltäthet för att bedriva förskolor med hög kvalitet. För att höja kvaliteten är det nödvändigt med kontinuerlig professionell kompetensutveckling genom fortbildningsinsatser vilket kommer att medföra ökade kostnader. Verksamheterna ska vara språkutvecklande. Barnens kunskap ska stärkas såväl i svenska språket som såväl annat modersmål och för detta krävs goda språkkunskaper hos medarbetarna. Då flertalet medarbetare har annat modersmål än svenska kan en kompetenssatsning bli aktuellt inom det svenska språket, vilket medför ökade kostnader.

Prioriteringar

Fortsätta marknadsföringen av förskola för att öka inskrivningsgraden. Den lyckade uppstarten av introduktionsförskolan är en ingång.

Kontinuerlig fortbildning och kompetensutveckling för samtliga medarbetare behövs för att fortsätta utvecklingen för förskolor av hög och jämn kvalitet.

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Omvärldsfaktorer

I "Skillnadernas Stockholm" konstaterades att utbudet och nyttjandet av såväl organiserad som spontanidrott inte är jämlik eller jämställd och att det framförallt är unga flickor i socioekonomiskt utsatta området som är kraftigt underrepresenterade vilket har beaktats i förvaltningens lokala utvecklingsprogram.

Socialstyrelsen påpekar att barn med lägre socioekonomiska förutsättningar har en ökad risk för psykisk ohälsa. Folkhälsomyndigheten gör gällande att fysisk aktivitet minskar risken för psykisk ohälsa och ökar välbefinnandet.

Personal- och kompetensförsörjning

Förvaltningen har gett fritidsverksamheten i uppdrag att öka andelen medarbetare med kompetens inom genus och normkritik.

Prioriteringar

Förvaltningen ska tillsammans med fritidsverksamheten fortsätta arbetet med att öka andelen besökande flickor samt barn och unga med funktionsnedsättning. Vidare fokuserar verksamheten på att öka besökarnas möjligheter till delaktighet och inflytande över verksamhetens innehåll och utformande.

Förvaltningen fortsätter, enligt det lokala utvecklingsprogrammet, att prioritera insatser för att öka antalet fysiskt aktiva flickor samt öka möjligheten för invånarna till idrotts- och kulturutövande. Arbetet sker i samarbete mellan bland annat idrottsförvaltningen och kulturförvaltningen. Extra viktigt blir att nå de grupper av unga som idag inte nås av annan fritidsverksamhet, då bland annat genom uppsökande verksamhet i stadsdelen skolor. Satsning kring mer organiserad verksamhet genom planerade aktiviteter tas fram i samverkan med flickor och pojkar.

2.3 Äldreomsorg

Prognos 2017, äldre 65-79 år	2018	2019	2020	2021	Förändring 2018-2021
Kvinnor	1 870	1 884	1 911	1 954	84
Män	1 668	1 714	1 770	1 835	167
Totalt	3 538	3 598	3 681	3 789	251

Befolkningsprognos 2017, SWECO

Prognos, äldre 80+, gjord 2017	2018	2019	2020	2021	Förändring 2018-2021
Kvinnor	975	973	972	974	-1
Män	551	559	559	549	-2
Totalt	1 526	1 532	1 531	1 523	-3

Befolkningsprognos 2017, SWECO

Omvärldsfaktorer

Behovet av platser inom vård- och omsorgsboenden förväntas minska under planperioden för att därefter öka. Enligt "Boendeplan 2018 med utblick mot 2040" har västra söderort balans gällande utbud och behov av platser till och med 2025. Fram till 2021 kan viss risk för överkapacitet i stadsdelsnämndområdet föreligga då en privat byggaktör uppför 72 platser som enligt planerna ska vara i drift 2019. Verksamheten förväntas ansluta sig till stadens valfrihetssystem för äldreomsorgen.

Antalet äldre kvinnor och män med behov av stöd både vad gäller missbruk och för sin psykosociala ohälsa ökar. Förvaltningen ser också att allt fler äldre kvinnor och män med insatser från hemtjänsten även behöver stöd i komplexa privatekonomiska ärenden. Även gruppen äldre med omfattande somatiska vårdbehov växer. I stadsdelsnämndsområdet bor en stor andel utrikesfödda och under planperioden förväntas andelen äldre inom gruppen att öka vilket kommer ställa högre krav på äldreomsorgens utförare att kunna erbjuda omsorg med hög språklig kompetens. Den kommande ökningen av äldreomsorgstagare med mer omfattande och komplexa behov ställer överlag nya krav på arbetssätt, digital utveckling och hjälpmedel inom äldreomsorgen.

För att möta den växande gruppen äldre i hemlöshet måste det förebyggande och uppsökande arbetet inom socialtjänsten utvecklas samt kompetensen hos utförarna i att möta dessa individer öka. Under planperioden kommer förvaltningen att påbörja arbetet med "Trygg hemgång" för de klienter som kan vara i behov av detta stöd.

Personal och kompetensförsörjning

Sjukfrånvaron har minskat från 9,7 % (2016) till 8 % (2017) hos medarbetarna.

Äldreomsorgens enheter samarbetar aktivt med HR, företagshälsovården och andra aktörer för att fortsätta minska sjukfrånvaron.

Inom äldreomsorgen kommer ett särskilt fokus vara att anställningsgraden ska vara heltid. För medarbetarna inom äldreomsorgen i egen regi finns fortsatta kompetensutvecklingsbehov inom språk och användandet av digitala verktyg. Förvaltningen har tagit fram och testat en modell för ökad språkkompetens hos medarbetarna inom egen regi verksamheterna för äldreomsorg och stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Kompetenshöjande insatser inom områdena brukarinflytande och dokumentation planeras också under planperioden.

Jämställdhetsutmaningar

Förvaltningens hemtjänst i egen regi kommer under planperioden utveckla sitt arbete med upprättandet av genomförandeplaner ur ett normkritiskt perspektiv för att på så sätt minska riskerna med ett könsstereotyp förhållningssätt i upprättandeprocessen. Detta hoppas man

bland annat leder till att män i lika stor utsträckning som kvinnor upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs.

Ekonomisk utveckling

Den 1 januari 2018 trädde lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård i kraft. Samtidigt upphävdes lagen (1990:1404) om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård. Enligt den nya lagen får kommuner och landsting komma överens om dels antal frist dagar innan betalningsansvaret inträder, dels annat ersättningsbelopp än vad som anges i lagen. Den tidsbegränsade överenskommelsen gäller från den 1 januari 2018 och fram till den 31 december 2019, med möjlighet till förlängning i sex månader åt gången. De ekonomiska konsekvenserna av detta är svåra att förutspå och det kan komma att ställa högre krav på förvaltningen att handlägga ansökningar på kortare tid.

Under planperioden ska en ny upphandling av larm till Sättra vård- och omsorgsboende genomföras.

Prioriteringar

Arbetet med förvaltningens aktivitetscenter ska utvecklas och intensifieras. Det finns ett behov av att förbättra och utöka utbudet för att nå yngre äldre kvinnor och män som idag inte besöker verksamheterna.

Förvaltningens särskilda boende i egen regi, Sättra vård- och omsorgsboende, ska inleda sitt arbete med att göra boendet till ett demenscentrum. Samarbetspartners kommer att sökas internt i staden och även externt.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Omvärldsbevakning

I och med planeringen och framskridandet av stadsutvecklingsprojektet Fokus Skärholmen kommer förvaltningen påbörja byggandet av ett stort antal nya bostäder med särskild service enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) under perioden. Förvaltningen vet i dagsläget inte om behov finns av samtliga planerade bostäder hos Skärholmens framtida invånare med nya beslut om stöd. Ett strategiskt arbete för att om möjligt erbjuda bostäderna till brukare med pågående placeringar utanför stadsdelen behöver därför inledas under perioden. Också en översyn av möjligheterna att bostäderna utformas till träningslägenheter eller motsvarande för de personer med psykiska funktionsnedsättningar och/eller andra stödbehov som inte omfattas av LSS kommer att genomföras.

Förvaltningen konstaterar att förtätningen av staden kommer att innebära att möjligheterna att placera särskilda boenden i egna huskroppar minskar, framtidens LSS-bostäder kommer att rymmas i flerfamiljshus. I och med projektet Fokus Skärholmen ser förvaltningen en spännande utmaning i att tillsammans med ett byggföretag hitta nya och kreativa lösningar på hur dessa bostäder kan utformas på ett sätt som erbjuder målgruppen anpassade lösningar inom befintliga ramar.

Förvaltningen ser ett ökat behov av platser på daglig verksamhet för personer med omfattande neuropsykiatriska funktionsnedsättning. Förvaltningen har redan en verksamhet som riktar sig till denna målgrupp men den har endast fem platser som redan är belagda. Under perioden

kommer förvaltningen se över möjligheterna att utöka den verksamheten.

Personal och kompetensförsörjning

Sjukfrånvaron har minskat. En möjlig förklaring till den minskade långtidssjukfrånvaron är att flera långtidssjukskrivna individer blivit utförsäkrade och har på så sätt återgått i arbete. Förvaltning ser att detta är en trend som kan komma att fortsätta under planperioden.

Förvaltningen har i början av 2018 inlett projektet Pedagogiska ramverket inom sina LSS-verksamheter i egen regi. Ramverket kommer innebära en kompetenshöjning för medarbetarna i diagnoser, lagstiftning och metoder och arbetssätt. Under 2018 kommer materialet att tas fram och testas för att sedan implementeras i full skala under 2019-2020. Väl implementerat förväntas det pedagogiska ramverket utgöra en inhouse-modell för kompetensförsörjning för medarbetarna inom omsorgen om funktionsnedsatta. Då förvaltningen upplever svårigheter att rekrytera personal med befintlig kompetens på området ses detta som av stor vikt.

Jämställdhetsutmaningar

De brukarundersökningar som staden genomfört inom verksamhetsområde funktionsnedsättning, samt förvaltningens egna mätningar av nöjdhet och resursfördelning i verksamheterna, ger inga tydliga signaler om skillnader mellan könen. Förvaltningen har utifrån det försökt att identifiera mer kvalitativt mätbara jämställdhetsutmaningar, exempelvis skillnader i bemötande utifrån kön. Under perioden ser förvaltningen en jämställdhetsutmaning i att öka medarbetarnas kompetens kring detta så att de kan hitta frågor att analysera ur ett jämställdhetsperspektiv och tillgodogöra sig jämställdhetsintegrering som metod.

Ekonomisk utveckling

Den utredning som regeringen tillsatt för att genomlysast assistansersättningen och inom LSS planeras redovisa sina resultat under hösten 2018. Försäkringskassan har redan förändrat sina bedömningar av ansökningar om assistansersättning. Förvaltningen kommer bevaka vad som händer med LSS:en och assistansersättningen men räknar med att ha ökade kostnader i form av fler ansökningar om assistans utifrån detta.

Förvaltningens dagliga verksamheter kommer fortsätta sitt arbete med att skapa fler kontaktytor med den ordinarie arbetsmarknaden för att möjliggöra att fler personer tar ett första steg mot egen försörjning.

Under 2018 kommer förvaltningen tillsammans med Hägersten-Liljeholmen och Älvsjö stadsdelsförvaltningar att se över möjligheterna till en sammanslagning av assistansverksamheterna. Målet är en mer effektiv organisation avseende gemensamma resurser.

Prioriteringar

- Införandet av det pedagogiska ramverket inom verksamhetsområde funktionsnedsättning
- Strategisk planering för bostäder med särskild service

2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Omvärldsfaktorer

Det pågår för närvarande en översyn av Socialtjänstlagen. SOU:n beräknas slutredovisa utredningen 1/12 2018. I fokus ligger långsiktigt och förebyggande arbete som ofta fått stå tillbaka för socialtjänstens myndighetsutövande del.

I juni 2018 slutredovisas den SOU som pågår avseende återfallsförebyggande insatser för män som utsätter närstående för våld. I fokus ligger hur återfallsförebyggande arbete ska kunna utvecklas och stärkas samt därtill sättas in på ett så tidigt stadium som möjligt.

Den statliga utredning som slutfördes 2017 som hade fokus på bostadsmarknaden avseende försäljning av hyreskontrakt samt oskäligen andrahandshyror kan komma att påverka den ansträngda bostadssituationen i stadsdelen.

I december 2017 slutredovisades SOU avseende stärkt barnrättsperspektiv för barn på skyddat boende. I stadsdelsnämndsområdet finns utmaningar avseende barns våldsutsatthet samt våld i nära relationer. Utredningen sätter ytterligare fokus på barnen och deras situation. I september 2018 slutredovisas en SOU avseende starkare skydd mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och brott med hedersrelaterade motiv.

I mars 2018 slutredovisas en SOU med fokus på personer som fått uppehållstillstånd och deras etablering i arbets- och samhällsliv. Därtill kommer utredningen föreslå förbättringar i systemet för statlig ersättning till kommun och landsting.

Inom stadsdelsnämndsområdet kan konstateras att det finns utmaningar avseende våld. Barns utsatthet för våld är stort vilket tydliggörs i Hållbarhetskommisionen rapport som redovisas våren 2018. Förvaltningen kommer att behöva kraftsamla för att ytterligare utveckla insatser för att upptäcka dessa barn på ett så tidigt stadium som möjligt samt att kunna erbjuda barnen och deras närstående olika typer av åtgärder. Även våldet i nära relationer tycks förändras. Utvecklingen visar på att våldet blir allt grövre, allt oftare innefattar tillhyggen och att våldet är av flertalet olika slag. En annan utveckling som förvaltningen ser och som utvecklats under de senaste åren är att det blir allt svårare för våldsutsatta personer att få förtur hos Bostadsförmedlingen. Detta medför en inlåsningsseffekt i skyddat boende då den enskilde, trots minskat hotbild, inte kommer vidare till ett mer stadigvarande boende. Under 2018 kommer förvaltningen bli värdstadsdel för Relationsvåldscentrum (RVC) Sydvest som kommer starta sin verksamhet. RVC och Relationsvåldsteamet (RVT) kommer intensifiera arbetet med insatser riktade till våldsutövare och till män. I syfte att säkerställa att de insatser som erbjuds inom RVC är verkningsfulla lyfter förvaltningen värdet av att Socialförvaltningen får uppdraget att ombesörja utvärdering av samtliga RVC. Detta finansieras förslagsvis med FoU-medel. Etableringen av RVC kommer att över tid innebära ökade kostnader för förvaltningen.

Den 1/1 2018 tillkom spel om pengar i Socialtjänstlagens definition av missbruk. I Stockholmsenkäten tydliggörs att unga män i Skärholmen uppger att de ofta har ett problematiskt spelande. Forskning visar även på att spel om pengar ofta korrelerar med alkoholmissbruk. Under de kommande åren kommer omfattningen av spelmissbruk i stadsdelsnämndsområdet bli tydligt och vilka kostnader detta kommer medföra. Förvaltningens medarbetare behöver därtill fortsätta sin kompetensutveckling avseende kunskap om spelmissbruk för att på ett så tidigt stadium som möjligt kunna erbjuda insatser och stöd till den enskilde och dess anhöriga.

Under vintern 2018 genomförde stadens socialtjänstinspektörer en granskning avseende tillämpning av LVU i ungdomsärenden med beteendeproblem och resultaten visar att det

råder skillnader mellan innerstad och ytterstad. Under våren 2018 granskas ytterligare tre stadsdelar varav Skärholmen är en. Granskningens resultat kan komma att visa på behov av ytterligare utvecklingsarbete när det gäller denna målgrupp.

Arbetet med gruppen unga vuxna i stadsdelsnämndsområdet bedrivs inom flertalet enheter och är prioriterat. En negativ utveckling har noterats avseende att allt yngre personer får svårigheter med kriminalitet, våld, drogförsäljning, upplevt utanförskap och missbruk. Även avseende detta område krävs kraftsamling och fortsatt utveckling av insatser och stöd. Detta handlar om bland annat föräldrastöd, Sociala Insatsgrupper (SIG) och Skolsociala team. Genom förvaltningens arbete med SIG har en delvis ny målgrupp för socialtjänsten tillkommit, unga kriminella personer ibland utan annan problematik så som missbruk och/eller psykisk ohälsa. En annan ny målgrupp är personer som på olika sätt har kopplingar till våldsbejakande extremism eller personer utan sociala problem som inte kommer in på bostadsmarknaden. Avgränsningar i förhållande till andra samhällsaktörer som t.ex kriminalvården, arbetssätt och metoder måste fortsätta att utforskas under perioden.

Personal- och kompetensförsörjning

Sjukfrånvaron har minskat från 5,4 % (2016) till 4,5 % (2017) hos medarbetarna. Förvaltningen enheter samarbetar aktivt med HR, företagshälsovården och andra aktörer för att fortsätta minska sjukfrånvaro

2018 är det tredje och sista året med arbetet med handlingsplanen för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndsbedömare. Förvaltningen har arbetat aktivt med handlingsplanens olika fokusområden och behöver nu implementera detta i ordinarie verksamhet. Särskilt fokus kommer att läggas på att etablera ett strukturerat mottagande av VFU studenter genom att en VFU samordnare tillsätts. Förvaltningen har kunnat se att VFU studenter ofta väljer att söka tjänst i den förvaltning de genomfört sin VFU varför detta är av vikt för den framtida kompetensförsörjningen.

Den omfattande personalomsättning som förevarit inom vissa enheter har minskat och till viss del avstannat. Det är dock av stor vikt att kontinuerligt följa detta. En riktad lönesatsning för erfarna socionomer genomförs under 2018 i syfte att behålla erfaren personal. Under 2019 startar FORTE (Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd) upp forskarskola för yrkesverksamma i socialtjänsten. Förvaltningen följer med intresse detta och kommer ta ställning till möjligheten att medverka. Även detta kan bidra till att erfarna medarbetare kan välja att stanna kvar inom förvaltningen.

Jämställdhetsutmaning

Under perioden ligger förvaltningens största jämställdhetsutmaning för verksamhetsområdet i att öka medarbetarnas kompetens kring jämställdhet så att de kan vara delaktiga i att upptäcka frågor att analysera ur ett jämställdhetsperspektiv och tillgodogöra sig jämställdhetsintegrering som metod.

Ekonomisk utveckling

Inom verksamhetsområdet socialpsykiatri har både antalet klienter och antalet insatser ökat stadigt sedan 2015. Detta är en trend i både staden och övriga landet. Även här behöver anledningar till ökningen utforskas och avgränsningen till andra aktörer, i det här fallet hälso- och sjukvården undersökas.

Prioriteringar

Arbetsätt och metoder behöver utvecklas i samverkan med andra aktörer när det gäller områden som tidigare inte varit en del av socialtjänstens arbete som bostadslöshet, kriminalitet och våldsbejakande extremism.

Förvaltningen kommer under planperioden arbeta med att utveckla insatser för att upptäcka barn som på olika sätt är utsatta för våld på ett så tidigt stadium som möjligt samt att kunna erbjuda barnen och deras närstående olika typer av åtgärder.

Förvaltningen kommer fortsätta utveckla arbetet med brukardelaktighet inom socialtjänstens verksamheter.

2.6 Stadsmiljöverksamhet**Omvärldsfaktorer**

Planeringen inom ramen för Fokus Skärholmen pågår under planperioden, med i dagsläget drygt 6 000 bostäder i planeringen för de kommande åren. En viktig utgångspunkt i arbetet är att bostadsbyggandet möter de lokala behoven. Förvaltningens kunskapsinhämtning bland invånarna i området visar bland annat på att det finns en tydlig efterfrågan på bostäder med fler rum, men också på behov av prisrimlighet som medför att lägenheter med fler rum bör planeras utan att de per automatik blir större. Bostadsförmedlingens statistik över efterfrågan på lägenheter i området bekräftar detta mönster, efterfrågan på större lägenheter är högre i Skärholmen än i andra jämförbara områden. Kunskapsinhämtningen visar också att det rent statistiskt finns en diskrepans mellan utbud och efterfrågan av lägenheter med större rum, särskilt inom vissa bostadsområden.

I februari 2019 kommer en SOU med fokus på kameraövervakning för att öka tryggheten. Upplevelsen av otrygghet är fortsatt en utmaning i området, där kvinnor känner sig mer otrygga än män och nyttjar offentliga utemiljöer i lägre utsträckning. Sverige påverkas av en omvärld med ökade spänningar och konflikter, extremistmiljöerna växer i landet och i staden. I Säkerhetspolisens årsbok bedöms hotet störst från de våldsbejakande islamistiska extremistmiljöerna, men att antalet aktiviteter i vit makt-miljön har varit påfallande många.

Utvecklingen av Förbifart Stockholm, Spårväg Syd och byggutvecklingen inom ramen för Fokus Skärholmen påverkar infrastrukturen i området och tas i beaktande under planperioden.

Näringslivsanalysen behöver tas fram för området.

Jämställdhetsutmaningar

För att öka upplevelsen av trygghet och säkerställa ett jämställt nyttjande av offentliga utemiljöer behöver förvaltningen arbeta med att ta fram nya metoder och arbetsätt i planeringen och utformningen av områdets offentliga utemiljöer.

Ekonomisk utveckling

Den planerade förtätningen innebär att nya parker tillkommer samtidigt som befintliga parker lyfts för att klara ett högre besöksstryck. Det kommer inom kort att innebära ökade drifts- och underhållskostnader eftersom det arbetet inleds redan nu. Om nedskräpningen fortsätter att öka kommer arbetet mot nedskräpning också behöva stärkas.

Förvaltningen bedömer att naturmarken, som framförallt finns i ytterstaden är undervärderad i fördelningsnyckeln för stadsmiljö. I naturmarksytorna finns stor potential att i högre

utsträckning uppfylla såväl rekreativa som natur- och kulturvärden. Här finns många fornlämningar och här finns även huvuddelen av de gamla ekar och tallar som pekas ut som Stockholms karaktärsträd i Grönare Stockholm. Med ökad skötselintensitet i naturmarksytorna skulle dessa värden stärkas och ytorna bli ett viktigt komplement till stadens programmerade parkytor, risken att de växer igen och skapar otrygga miljöer skulle också minska.

Prioriteringar

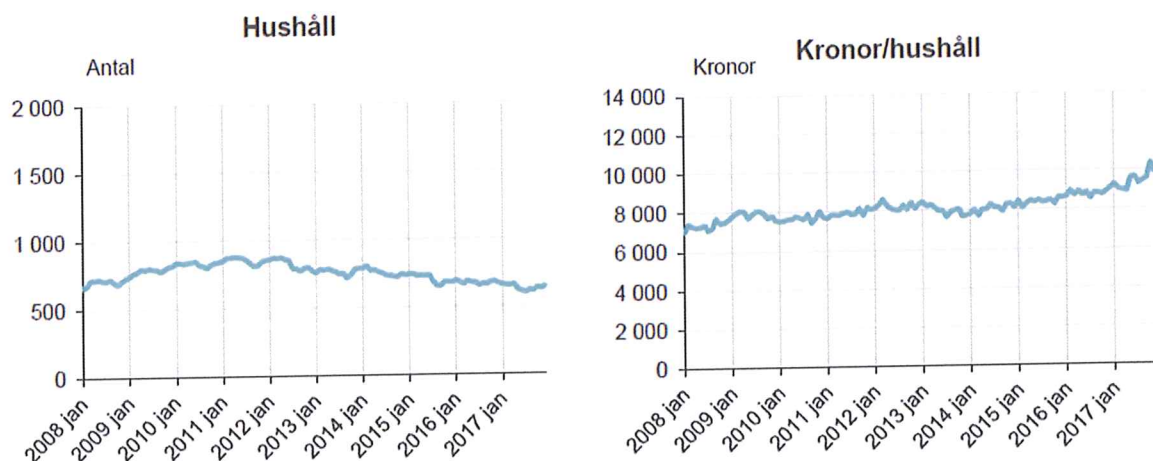
Förtätningen i stadsdelsnämndsområdet ställer krav på samplanering inom staden utifrån ett helhetsperspektiv. Det gäller i såväl dialoger med invånare som i vilka aspekter och kunskaper som vägs in i planeringen. Det är viktigt att stadens varumärke stärks i det arbetet genom att visa på en enad stad. Fokus Skärholmen kan fortsatt utveckla det arbetet och vara en föregångare, visa på hur olika förvaltningar tillsammans kan bidra till jämlika levnadsförutsättningar och jämställda utemiljöer.

Trygghetsarbetet är en prioritering under planperioden med fokus på preventivt arbete samt kunskapshöjande åtgärder kring våldsbejakande extremism för att generera en ökad förmåga att se och identifiera de problem som finns.

2.7 Ekonomiskt bistånd

Omvärldsfaktorer

Antalet hushåll med ekonomiskt bistånd minskar något inom stadsdelsnämndsområdet. Genomsnittsbiståndet har under två år dock ökat med totalt ca 1 400 kronor per månad (från ca 8 600 till ca 10 000). Ökningen beror sannolikt på boendekostnaderna. Att antalet hushåll minskar beror förutom på den goda ekonomiska utvecklingen sannolikt på det förändringsarbete förvaltningen bedriver i samarbete med Jobbtorg.

(Källa: Statistik om Stockholm, Ekonomiskt bistånd, Månadsrapport december 2017)

Förvaltningen har 2018 beviljats hemlöshetsmedel, lokala utvecklingsmedel samt kompetensutvecklingsmedel för att på olika sätt arbeta med hemlöshet och kompensatoriska åtgärder för barn som lever i familjer med osäkra boendeförhållanden. Den stadsövergripande kartläggning av bostadslösheten som genomförts av socialförvaltningen 2017 visar att det inom stadsdelsnämndsområdet finns, jämfört med andra stadsdelsnämndsområden, betydligt

fler barn som lever i familjer med osäkra boendeförhållanden. Arbetet med att genomföra barnkonsekvensanalyser gällande barn i familjer med osäkra boendeförhållanden som placerats av socialtjänsten kommer att påbörjas under planperioden. Barnkonsekvensanalyserna är en del av förvaltningens arbete med att stärka barnrättsperspektivet.

De kommunanvisade nyanländas tvååriga etableringstid kommer under planperioden gå ut. Förvaltningen ser ett behov av att Stockholms stad har en planering för att stödja de nyanlända till annat boende. För att de enskilda ska bli självförsörjande krävs en ordnad boendesituation, vilket är en utmaning för förvaltningen.

Vid nybyggnationen i och med Fokus Skärholmen har stadsdelsnämnden en ambition om att boende i området ska få förtur till hyresrätterna. Kraven för att kunna få ett förstahandskontrakt kommer att ligga på samma nivå som de kommunala bostadsbolagen har. Detta kan leda till att det möjliggörs för en del av de barnfamiljer som lever med osäkra boendeförhållanden och även nyanlända att komma in på bostadsmarknaden.

Jämställdhetsutmaning

Under perioden ligger förvaltningens största jämställdhetsutmaning för verksamhetsområdet i att ytterligare öka medarbetarnas kompetens kring jämställdhet så att de kan vara delaktiga i att upptäcka frågor att analysera ur ett jämställdhetsperspektiv och tillgodogöra sig jämställdhetsintegrering som metod.

Ekonomisk utveckling

Flera nyanlända kommer att avsluta etableringsprogrammet och en del av dem kommer att stå utan egen försörjning. Kostnaderna för ekonomiskt bistånd kommer sannolikt att sluta minska och istället öka över tid.

Kostnaderna för ekonomiskt bistånd har ökat per hushåll och sannolikt är detta beroende på högre boendekostnader. Under planperioden kommer sannolikt kostnaderna per hushåll att fortsätta att öka då bostadslösheten troligtvis kommer att fortsätta att vara problematisk.

Prioriteringar

Förvaltningen kommer att arbeta med bostadslöshet på olika sätt för att fler personer och familjer med minderåriga barn inte ska bo med osäkra boendeförhållanden.

Förvaltningen kommer att arbeta för att stärka barnrättsperspektivet inom ekonomiskt bistånd generellt och vad gäller barn i familjer med osäkra boendeförhållanden i synnerhet.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

Omvärldsfaktorer

I februari 2018 slutredovisades en SOU med fokus på unga och nyanländas väg till arbete. Huvudfokus har varit att stärka de arbetsmarknadspolitiska insatsernas genomslagskraft på lokal nivå avseende unga.

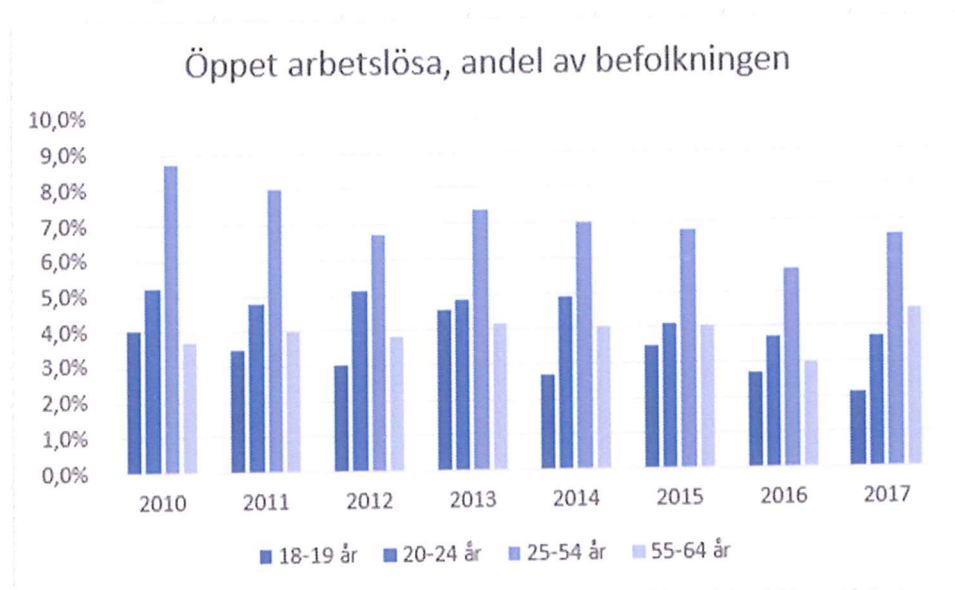
Tabellen nedan visar hur stor andel av befolkningen som varit öppet arbetslösa under åren 2010 till 2017 inom stadsdelsnämndsområdet. Den uppdelning av åldrar som finns tillgänglig medför att det inte är enkelt att jämföra de olika åldersgrupperna eftersom åldersspannen är olika breda. I ett åldersspann är det endast två år medan ett annat åldersspann består av 30 år.

I stadsdelsnämndsområdet är det i åldersgruppen 20 till 24 år en nedåtgående trend gällande

personer som är öppet arbetslösa. I åldersgruppen 25 till 54 år har en ökning på ca 1 procentenhet skett under det senaste året. Sedan 2010 har dock en sänkning skett med totalt 2,1 procentenheter.

I åldersgruppen 20 till 24 år är det 2 procentenheter fler män än kvinnor som är öppet arbetslösa. I åldersgruppen 25 till 54 år är det 0,9 procentenheter fler kvinnor än män som är öppet arbetslösa. Möjliga förklaringar till skillnaderna är att fler kvinnor än män går ut gymnasiet och studerar på högskola, vilket ökar möjligheterna att få arbete. I åldersgruppen 25 till 54 år kan en orsak till skillnaderna vara att kvinnors arbetsliv påverkas av att de är föräldralediga i högre utsträckning än män.

(Källa: Statistik om Stockholm samt ODS.)

I relation till andra stadsdelsförvaltningar ligger Skärholmens stadsdelsnämndsområde relativt högt vad gäller öppet arbetslösa personer. En bidragande orsak till detta kan vara att utbildningsnivån bland invånarna inom stadsdelsnämndsområdet är lägre än snittet inom Stockholms stad. Det finns ett starkt samband mellan andelen högutbildade, andel sysselsatta och inkomstnivåer.

Jämställdhetsutmaning

Under perioden ligger förvaltningens största jämställdhetsutmaning för verksamhetsområdet i att arbeta för att kvinnor ska få arbete. Bland annat kommer medborgarvärdarna i stadsdelsnämndsområdet att ha ett mer fokuserat uppdrag kring frågan.

Ekonomisk utveckling

Förvaltningens arbete med ungas etablering på arbetsmarknaden fortsätter då arbetslösheten är fortsatt hög. Arbetet behöver riktas in på unga män i synnerhet eftersom de är överrepresenterade som öppet arbetslösa.

Prioriteringar

Förvaltningen kommer även i fortsättningen att erbjuda praktiktillfällen, Stockholmsjobb och arbetsträning för att personer utan arbete ska få arbetslivserfarenhet och komma ut i egen försörjning. Förvaltningen arbetar specifikt mot att kvinnor ska få ett arbete och komma ut i egen försörjning.

Ungdomar kommer att erbjudas feriearbeten under sommar-, höst- och vinterlov för att komma närmare arbetslivet och den egna försörjningen.

2.9 Övrigt

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Med allt annat lika och med antagande att pris- och löneökningar om 2,0 % årligen, kommer föreslagen plan innebära krav på effektiviseringar om cirka 24 mnkr årligen under planperioden.

Kostnadsökningarna kräver att samtliga verksamheter inom förvaltningen arbetar för ökad effektivisering. För att uppnå detta kommer några prioriterade aktiviteter vara: ha en ändamålsenlig organisation väl anpassad till stadsdelens behov, ständigt sträva efter att effektivisera förvaltningens arbetssätt, effektivisera lokalutnyttjandet samt minska sjukfrånvaron.

I takt med ökade investeringar till följd av den planerade utbyggnaden av nämndens verksamhetslokaler, inom ramen för projekt Fokus Skärholmen, ser förvaltningen en utmaning med ökade kapitalkostnader. Det är i dagsläget svårt att bedöma nivån på kostnaderna men i jämförelse med dagens nivå ser förvaltningen en markant ökning.

3.1 Drift

Verksamhetsområdenas ekonomiska utmaningar

Förvaltningen ser en utmaning i att anpassa bemanningen efter minskat antal inskrivna barn i förskolan och att bibehålla befintlig personal. Förvaltningen följer noggrant inskrivningsgraden inom förskolan. Lokalutnyttjande är en strategisk fråga som förvaltningen kontinuerligt arbetar med.

Inom verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning ser förvaltningen en utmaning i att tillgodose behovet av gruppboenden inom LOV. Ytterligare utmaning inom verksamhetsområdet är de ökade kostnaderna för personlig assistans enligt LSS efter Försäkringskassans alltmer restriktivare bedömningar.

3.2 Investeringar

Nämnden tilldelas för 2018 5,5 mnkr för större investeringar för färdigställande av Flygplansparken i Bredäng. Tillgänglighetsinvesteringar tilldelas inte längre stadsdelsnämnden utan ingår i de investeringsmedel som stadsdelsnämnden tilldelas varje år utifrån fördelningsnyckeln, vilken har ökat från 1,2 till 4,3 mnkr mellan år 2017 och 2018. Nämnden erhåller även budgetmedel för reinvesteringar i stadsmiljön som används för att bevara funktionen i den befintliga infrastrukturen samt att främja en långsiktigt hållbar parkmiljö och minska risken för kapitalförsörjning. Nytt för 2018 är investeringsmedel för trygghet och klimat som nämnden sökt och tilldelats. Dessa medel förväntas sökas även för 2019.

För åren 2019-2021 skjuts ansökan om parkinvesteringsmedel för kvarterspark i Vårberg på framtiden med anledning av pågående utredningar om eventuell exploatering inom Fokus

Skärholmen. För Sättradalsparken ansöks om 19 mnkr under åren 2019 – 2021. Förvaltningen ansöker även om 5 mnkr till Johannesdalsbadet för framtida behov efter perioden 2019-2021 samt om 1,5 mnkr per år till reinvesteringar under perioden 2019-2021.

Kostnader för avskrivningar ökar under planperioden på grund av ökade investeringar, se bilaga Sdn24 2019-2021.

3.3 Verksamhetsprojekt (Driftprojekt)

Förvaltningen har inte några betydande projekt som överstiger 50 mnkr.

4 Övriga redovisningar

5 Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

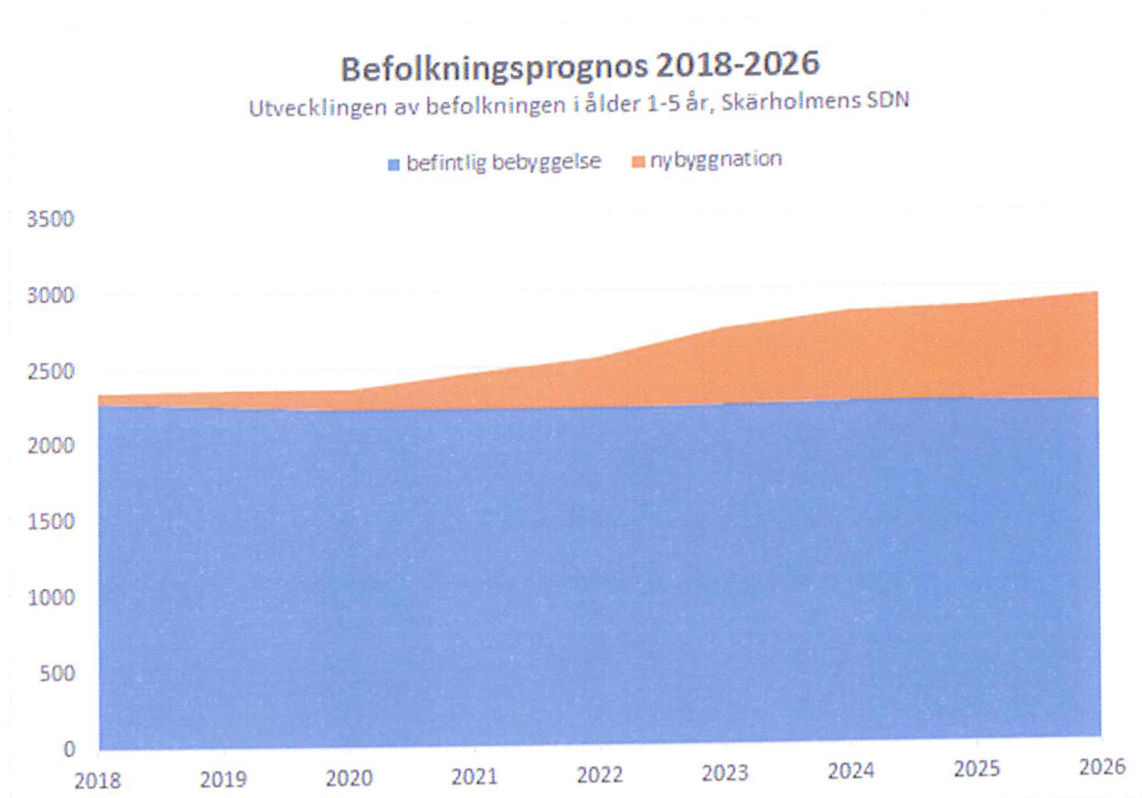
Förvaltningens totala lokalinnehav uppgår till cirka 52 200 kvm. För år 2017 var den totala hyreskostnaden för lokaler och lägenheter cirka 78 570 mnkr, totalkostnad inkl drift (el, avfall, städ) uppgick till cirka 87 884 mnkr.

Enligt gällande befolkningsprognos sker en mindre ökning av befolkningen under planperioden. Förvaltningen planerar en ökad kapacitet främst inom förskola och grupp- och servicebostäder.

Stadsbyggnadsprojektet Fokus Skärholmen är i ett intensivt planeringsstadium under planperioden. Projektet kommer på sikt att innebära lokalförändringar och ökade hyreskostnader som förvaltningen kommer att rapportera i kommande verksamhetsplaner.

Kontraktet för förvaltningshuset går ut under 2019. Inför en eventuell fortsatt placering i nuvarande byggnad ser förvaltningen över behov av framtida arbetsytor och möjligheten att anpassa dessa till moderna arbetssätt i syfte att effektivisera och modernisera.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler

Förskoleverksamhet

Enligt gällande befolkningsprognos sker en ökning av befolkningen i ålder 1-5 år, cirka 120 personer. Enligt prognosen sker de större ökningarna efter planperioden främst i nybyggnationsområden.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen ser ett fortsatt behov av bostäder med särskild service enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Efterfrågan på servicebostäder är fortsatt högre jämfört med gruppboendestäder.

Individ och familjeomsorg

Trångboddhet och indikationer på ökat antal bostadslösa framgår inte i statistiken från Sweco, men är en rådande utveckling som påverkar behovet av bostäder.

5.3 Kapacitetsbeskrivning

Förskoleverksamhet

Förvaltningen har för närvarande 25 förskolor med 87 avdelningar. Ytan uppgår till cirka 17100 kvadratmeter och har en verksamhetskapacitet på totalt cirka 1250 platser och antal inskrivna barn uppgår till cirka 1 260 barn. Detta betyder att lokaler inom förskoleverksamheten har full nyttjandegrad på 100% nyttjande av total verksamhetskapacitet.

Äldreomsorg

Sätra vård- och omsorgsboende har 120 lägenheter och i februari 2018 låg beläggningen på 97 %.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Det bor 80 brukare i förvaltningens LSS bostäder. Samtliga grupp- och servicebostäder fullbelagda.

Socialpsykiatri

Förvaltningen har ett särskilt boende med 16 lägenheter samt ett stödboende med 10 lägenheter.

Individ och familjeomsorg

Förvaltningen hyr för närvarande 136 lägenheter vilket är en ökning med 27 lägenheter jämfört med 2017. Innehavet är fördelat enligt 19 försökslägenheter, 61 träningslägenheter samt 56 lägenheter som hyrs av Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS).

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Förskoleverksamhet

Under planperioden planerar förvaltningen också en genomsyn av icke ändamålsenliga förskolor, vilket kan påverka den totala kapaciteten. Någon platsbrist kommer inte att uppstå och som tidigare redovisat så planeras en utökad kapacitet efter planperioden.

Under planperioden planeras följande utökning:

Förvaltningen är tillsammans med stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret och Sisab delaktig i en beställargrupp för att säkerställa behovet av förskolelokaler inom ramen för projektet Fokus Skärholmen.

Förvaltningen har dialog med idrottsförvaltningen i syfte att utreda möjligheten att hyra in en ny lokal för fritidsverksamhet vid nya Vårbergs idrottsplats.

Ekholmsvägen 133 med 64 platser brann ner i sommaren 2018. En återuppbyggnad beräknas ske under planperioden och då med fördubblad kapacitet, cirka 130 platser.

Förskolan Odd Fellow, med 48 platser, en rivning och återuppbyggnad/nybyggnation av förskolan planeras att tidigareläggas. Förskolan kommer få utökad kapacitet vilken inte är utredd.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

En LSS-bostad läggs ner på grund av lokalerna inte är ändamålsenliga. En gruppboende på 6 platser beräknas vara färdigbyggt under 2019. En serviceboende på 10-12 platser beräknas vara färdigbyggt under 2019. Ytterligare 12 lägenheter beräknas att tas i bruk under planperioden.

Socialpsykiatri

Ett stödboende med 10 platser i Vårberg kommer på sikt att avvecklas.

Individ och familjeomsorg

Socialtjänsten samarbetar med viktiga aktörer, såsom SHIS och staden centralt för att få tillgång till fler hyresbostäder för socialtjänstens målgrupper.

5.5 Kostnadsutveckling

Stadsbyggnadsprojektet Fokus Skärholmen kommer att påverka samtliga av Förvaltningens verksamheter, varför en högre kostnadsutveckling är att vänta. Planer för effektiviseringar,

ny- och tillbyggnationer är under utredning inom flera av förvaltningens ansvarsområden. Under år 2018 ska planerna för utbyggnad utredas och tidsättas varför förvaltningen återkommer med en detaljerad kostnadsutveckling i nästa lokalförsörjningsplan.

Förskolan Ekholmsvägen 133 brann ner förra året, vilket minskade hyran för förskolelokaler med 855 tkr. Återuppbyggnad av Ekholmsvägen 133 och nybyggnation av ytterligare en förskolelokal är under utredning vilket innebär högre hyra under 2019.

Inom Stöd och service till personer med funktionsnedsättning planerar förvaltningen att öka kapaciteten vilket kommer att innebära högre hyror.

5.6 Effektiviseringsmöjligheter

Under planperioden kommer en översyn av de administrativa lokalerna att ske. Förvaltningen har en utgående hyreskontrakt avseende förvaltningshusets administrativa kontorslokaler på Bodholmsplan 2. Dialog har inletts med fastighetsägaren och en utredning för att se över möjligheten att effektivisera lokalerna har påbörjats. Förvaltningen avser att fortsätta arbeta för att effektivisera all nyttjande av lokaler i takt med att verksamhetens behov förändras och personalstyrkan bedöms öka.

Nyckeltal för förvaltningens administrativa lokaler.

Administrativa Lokaler	Årsbelopp	Area	Antal årsarbetare	Årshyreskostnad per arbetsplats
Bodholmsplan 2 Central förvaltning, Medborgarkontor, Socialtjänst	7 610 491	5 435	220	34 593
Bredängstorget 5, Assistansenheten	1 215 264	733	38	31 981
Fjärdholmsgränd 4, Medborgarvårdar	71 875	115	4	17 969
Storholmsgatan 3, kontor	1 740 346	780	27	64 457

5.7 Övrigt

Förvaltningen har inget övrigt att rapportera.

Skärholmen

Nämndens underlag till budget 2019 och kommande år 2020 och 2021 Kapitalkostnader för planperioden (löpande prisnivå, mnkr)

	Utfall 2017	Budget 2018	2019	2020	2021
Kapitalkostnader					
Kapitalkostnader på befintliga, ej avskrivna anläggningstillgångar.					
Internränta	0,6	1,4	0,4	0,4	0,4
Avskrivningar	9,1	9,7	8,3	2,4	2,4
Summa kapitalkostnader	9,7	11,1	8,7	2,8	2,8
Kapitalkostnader på nya investeringar i					
Pågående och beslutade projekt					
Internränta	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2
Avskrivningar	0,0	0,7	1,4	2,2	2,2
Summa kapitalkostnader	0,0	0,8	1,5	2,4	2,4
Kapitalkostnader på nya investeringar i					
Planeringsprojekt, uppbinden investeringsplan					
Internränta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa kapitalkostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kapitalkostnader på nya investeringar i					
Nya planeringsprojekt					
Internränta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa kapitalkostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt, inkl. kapitalkostnader på samtliga nya investeringar					
<u>Internränta</u>	0,6	1,5	0,5	0,6	0,6
<u>Avskrivningar</u>	9,1	10,4	9,7	4,6	4,6
<u>Summa kapitalkostnader</u>	9,7	11,9	10,2	5,2	5,2

kapitalkostnader

Investeringsplan

Utgifter (mnkr)	T o m 2017	Prognos 2018 (1)	Plan 2019 (2)	Plan 2020 (3)	Plan 2021 (4)	Plan 2022 (5)	Plan 2023 (6)	Plan 2024 (7)	Plan 2025 till projektslut (8)
Stadsmiljöprojekt									
Större parkinvesteringar	3,5	5,5	5,0	10,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Mindre parkinvesteringar	1,2	4,3	10,3	10,8	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Tillgänglighetsinvesteringar	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Reinvestering	3	0,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Trygghetsinvesteringar		3,1 ej klart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Klimatinvesteringar		2,0 ej klart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa stadsmiljöprojekt	11,2	15,4	16,8	22,3	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8
Summa inventarier och maskiner	2,1	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Totalt uppbunden investeringsplan	13,3	16,8	18,1	23,6	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1
BUDGET 2018-2021 ENL BUDGET 2017 (se not 9)	ifylls ej	ifylls ej					ifylls ej	ifylls ej	ifylls ej

Utgifter (mnkr)	T o m 2017	Prognos 2018 (1)	Plan 2019 (2)	Plan 2020 (3)	Plan 2021 (4)	Plan 2022 (5)	Plan 2023 (6)	Plan 2024 (7)	Plan 2025 till projektslut (8)
Planerade stadsmiljöprojekt (se not 10)									
Summa planerade stadsmiljöprojekt		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

- Prognos 2018
- 2-5. Nämndens underlag för budget 2019-2022, inom av KF beslutade planeringsnivåer i budget 2018.
- 6-8. Nämndens plan för 2023 och framåt
- Hänsyn har ej tagits till ev justeringar i nämndernas VP 2018 samt årsredovisning 2017
- Med planerade projekt avses projekt som inte har någon finansiering, dvs ej har prioriterats i samråd med trafikkontoret eller som bedöms rymmas inom investeringsmedel som fördelats genom stadsmiljönyckeln fördelade investeringsmedlen